

šolo in učiteljstvo doma in v javnosti ter nima nobenega čuta odgovornosti in vesti. Hvala Bogu, da jih je med treznimi in resnicoljubnimi starši malo. A vendar prizadevajo šoli in vzgoji veliko škodo. Po prečudnih načelih poštenja mečejo učiteljstvu v obraz klevete, da za njih nimamo besed. »Učiteljstvo je zlo za naše ljudstvo in našo deželo!« Človek se vpraša, ali narekuje take stavke sovraštvo ali norost?! Kdor se je pregrešil zoper obstoječe predpise, naj ga zadene kazen. Toda navedejo naj se dejstva. Pavšalna sumničanja in natolcevanja bi pa trebalo tretirati kot anonimne ovadbe. Pavšalni napadi na učiteljski stan, ki opravlja tako važno delo — vzgojo mladine

—, bi morali docela odpasti. Pribijam: Ni ga stanu, ki bi ne imel »garjavih ovc«. Zaradi teh pa še nihče ni upravičen obsoditi ves stan. Kdor pa tako postopa, ruši avtoriteto, brez avtoritete pa ni vzgojitelj. Dom, ki je sovršen šoli, poruši vse, kar zgradi šola. V interesu vzgoje nežne slovenske mladine je, da bi doma in v javnosti izostale kritike, ki bi mogle škodovati vzgojnemu prizadevanju učiteljstva.

Vzgoja naše mladine nam mora biti najvišji cilj. Resničen vzgojni in učni uspeh pa je samo v harmoničnem sodelovanju šole in doma.

— a —

Splošne vesti

JUBILEJNI KONCERT IN RAZSTAVA TRBOVELJSKEGA SLAVČKA

V nedeljo 2. junija ob 16. uri bo praznovanje Trboveljskega slavčka svoj desletni obdobje. Izvajal bo v veliki dvorani Sokolskega doma v Trbovljah koncert, na katerem bodo delali: Emila Adamič, Antona Lajovic, Slavka Osterca, Matija Tomca, dr. Danila Švare, Marija Kogoj, Ivana Grbeca, Vasilija Mirka, Mirolava Krejčija, Otakarja Šina in nekaj opernih solospetev. Ob tej priliki bo položil zbor svoj obračun s tem, da bo v mali dvorani Sok. doma v Trbovljah v dneh 1. in 2. junija priredil razstavo. Razstava bo obsegala snov o 10 letnem umetniškem, propagandnem in humanitarnem delu T. S. Obe prireditvi bosta za učiteljstvo zelo poučni. Opozorjamo učiteljstvo na te prireditvi in pričakujemo vsaj od bližnjega učiteljstva polnoštevilni obisk. Uprava zbora bo izdala tudi primerno brošuro, iz katere bo razvidno vse zborovo delo v teku 10 let.

PEDAGOSKI POČITNIŠKI TEČAJ ZA UČITELJE V LJUBLJANI

Pedagoško društvo v Ljubljani pripravlja tudi letos za učitelje pedagoški počitniški tečaj, ki se bo vršil v drugi polovici avgusta v Ljubljani. Tečaj bo trajal ves teden. Za predavatelje so naproseni: gg. Černejeva, Co-

pič, dr. Gogala, Jurančič, Kobilica, Kontler, Ledinek, Mencej, Pahor, Roš, Schmidt, Vode-tova, Zor, dr. Zwitter. Predavali bodo predvidoma o naslednjih temah: Pouk v elementarnem razredu, strnjeni in predmetni pouk, pripravljanje učil, indirektni pouk, zaposlitev šol odraslih otrok, spoznavanje šolskega razreda, učitelj kot socialni delavec, smisel sodobnega pedagoškega prizadevanja, učitelji med seboj, učitelj na vasi, šola in starši, obče kultiviranje učiteljev, o poklicni vzgoji, državljska in narodna zavest. Podrobni program bomo objavili še pozneje.

Prijavnina za tečaj znaša 20 din, ki jih bodo udeleženci plačali na tečaju samem. — Prijave sprejema odbor Pedagoškega društva do konca junija. Naslov: Pedagoško društvo, Ljubljana, učiteljske.

Odbor Pedagoškega društva.

— Pedagoška centrala v Mariboru ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 2. junija, ob 10. uri v slavnostni dvorani državne učiteljske šole v Mariboru. Vsi člani vabljeni.

— Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin v Ljubljani sklicuje izredni občni zbor, ki bo v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta, dne 14. junija t. l. ob 19.30 uri radi spremembe pravil po zakonu o gospodarskih združenjih iz leta 1937. Uprava zadruga vabi vse člane k udeležbi.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— Lep dobiček »Nabavljalne zadruge državnih nameščencev v Mariboru«. Pod tem naslovom prinaša »Trgovski list« od 24. maja daljši članek, v katerem med drugim izjavja: »Nihče ne zamerja javnim nameščencem, da sežejo v bednem položaju, v katerem se nahajajo zaradi nezadostnih prejemkov, po samopomoči, po zadrugištvu. Ako bi javna roka, v prvi vrsti država, plačevala svoje nameščence tako, kakor to po svojem delu, po svoji vestnosti in po svoji potrebi zaslužijo, potem ne bi potrebovali svojih združenj in naših

trgovci in obrtniki ne bi imeli tako hudega konkurenta, kakršen je dandanes nabavljalna zadrugištvu.«

— Kmet za šolstvo. Kmet Jęfta Klečkar- vič iz vasi Moravište pri Strugi je odstopil lastno hišo za šolo, že pred tremi leti. S svojo sedemčlansko družino se je umaknil v podstrešno sobico. Letos pa je občina na njegovo pobudo zgradila lepo in prostorno šolsko zgradbo z dvema učilnicama in stanovanjski-mi prostori za učitelje. — »Kmetiški list« od 22. maja.

Mladinska matica

— mm Knjig Mladinske matice ne dobijo oni naročniki, ki niso plačali devet obrokov po din 2,50 za »Naš rod« in niso dodali še din 2,50 za knjige. Če želijo imeti knjige tudi oni naročniki, ki niso plačali vseh deset obrokov, morajo plačati še manjkajoče jim številke »Našega roda«.

— mm Poverjeniki, pozor! Deseti obrok za knjige MM mora biti nakazan najkasneje v prvem tednu junija. Šole prejmejo le toliko garnitur knjig, kolikor imajo celoletnih naročnikov, ki so plačali vseh deset obrokov.

— mm Mladinske pisateljice opozarjamo, da je razpisala svojčas Mladinska matica za mladinsko povest, ki bi bila primerna za otroke od 10. do 14. leta, din 3.000. — nagrade. Rok za vlaganje rokopisov poteče 1. novembra t. l. Podrobnejše informacije se dobijo pri tajništvu.

RAZPIS KNJIZEVNE NAGRADE MLADINSKE MATICE

Mladinska matica razpisuje za realno delo, ki naj bo primerno za mladino od 10. do 14. leta, nagrado v višini din 2.500. —

Delo naj obsega 5 do 6 tiskanih pol male osmerke. Snov naj bo aktualna in podana v kolikor mogoče beletristični obliki.

Za nagrado pridejo v poštev le izvirna, še neobjavljena dela.

Rokopisi naj se pošljejo po pošti v dveh tipkanih izvodihi popolnoma anonimno. Šele ob izidu tekmovanja, ki bo objavljen v »Učiteljskem tovarišu« in v dnevnem časopisu, se bodo javili avtorji z imeni in naslovi.

Rok za vlaganje rokopisov poteče 15. januarja 1941.

Rokopise sprejema tajništvo Mladinske matice, kjer se dobijo tudi podrobnejše informacije.

Za odbor Mladinske matice:

Predsednik:

Ivan Tavčar s. r.

Tajnik:

Albert Širok s. r.

pov izven Ljubljane, koncert v Ljubljani pa prenehati na koncertno sezono 1939./40.

Prvi pevski tečaj je UPZ lahko sklical šele meseca novembra, t. j. v petem mesecu tekočega poslovnega leta. V tem mesecu je UPZ šele pokrtil z dinarskim prispevkom sreskih društev in prispevki v turnejski fond svoj dolg iz preteklega poslovnega leta. Pevski tečaj v novembru je bil sklican na željo dirigenta samo za moški zbor in je bil dobro obiskan.

Drugi pevski tečaj je bil sklican za mešani zbor v času letošnjih božičnih počitnic, z namenom pripraviti se za nastop v Šoštanj. Tamkajšnje sresko društvo je namreč naprosilo UPZ za sodelovanje pri proslavi 60 letnice svojega obstoja. UPZ je, kakor vedno rad, vzel prošnjo na znanje, sestavil koncertni program ter obvestil sresko društvo o vsem, kar je potrebno za izvedbo nastopa. S tem nastopom je mislil zbor združiti nastop v Topolšici in Škofji Loki. Tajnik zbora je stopil v stik z upravnikom zdravilišča in dosegel dovoljenje za nastop pod zelo ugodnimi pogoji, dočim je nastop v Škofji Loki prevzela tov. Grumova. V začetku meseca februarja t. l. pa je sresko društvo v Šoštanju sporočilo, da si je po treznem preudarku premislilo in da odpoveduje sodelovanje UPZ pri proslavi radi nekaterih tehničnih težav in težkih tre-

nutnih razmer. Upravni odbor zbora je moral zato preložiti tudi nastop v škofji Loki, ker bi kot popolnoma samostojna prireditel ne prinesla toliko, da bi krili stroške, ki bi jih imeli z njegovim aranžmajem, dočim bi v zvezi s šoštanjem kril vsaj nekaj stroškov. Upravni odbor zbora je moral postopati tako, t. j. zahtevati od aranžerjev, da nastopi kri-jejo vse stroške, ker je takrat UPZ razpolagal radi nerednega vplačevanja mesečnih prispevkov od strani sreskih društev vsoto din 100.— (ensto dinarjev), dasiravno je bilo faktično denarno stanje mnogo višje.

Zbor je začel misliti na izvedbo nastopa v Mariboru in Celju, stopil je v stih z mariborskim tovariši, bivšim svojim dirigentom tov. Pertotom in nekaterimi mariborskimi skladatelji. Ker je zbor uvedel za svoje članstvo predavanja o praktičnem delu v mladinskem zboru, je tov. Šuligoj povabil UPZ v Trbovlje, da tam s svojim zborom seznanijo naše članstvo z vsem potrebnim, kar mora znati dober dirigent mladinskega zbora. Istočasno bi UPZ sodeloval na proslavi 10 letnice Slavčka, z nekaj točkami pa tudi pri slavnostnem delu velikega učiteljskega zborovanja, ki se je vršilo v istih dneh v Trbovljah. Ostali čas je mislil zbor uporabiti za dokončani študij mariborskega koncertnega programa. Odbor je sestavil že koncertne programe za vse nastope, sklical s posebno okrožnico pevski tečaj v Trbovlje za 19., 20. in 21. aprila in dal članstvu vsa potrebna navodila. Aranžma prehrane, prenočišč in pevskega tečaja je prevzel tov. Šuligoj.

Med pripravami, t. j. 10. aprila — 10 dni pred pevskim tečajem — je bil tov. Šuligoj nenadoma vpoklican na orožne vaje in upravni odbor je moral odpovedati sodelovanja v Trbovljah, oz. preložiti jih na poznejši čas ter sklicati pevski tečaj v Ljubljani v nadi, da prejme iz Maribora pozitiven odgovor. Iz izjave, podane v »Učiteljskem tovarišu«, je razvidno, da bi UPZ kljub stroškom prišel v Trbovlje, ako bi prireditelji to izrecno zahtevali oz. zaprosili. Za pevski tečaj v Trbovljah se je prijavilo 64 članstva, kar kaže veliko zanimanje za predavanje o praktičnem delu v mladinskem zboru ter željo po sodelovanju na učiteljskem zborovanju. Radi pomanjkanja časa upravni odbor zbora ni mogel in ni smel drugače postopati.

16. aprila je predsednik sreskega društva za Maribor — mesto, tov. Hočevar Ciril v posebnem dopisu odsvetoval UPZ v sporazumu z ostalimi mariborskimi tovariši prireditel nastopa v Mariboru v maju, ker trenutne prilike niso ugodne, svetoval pa je izvedbo nastopa v jeseni. Iste pomisleke je sporočil zboru tudi tov. Pertot, ki se je zelo zavzemal za naš nastop v Mariboru. — Odpoved za nastop v Mariboru je prišla toliko prepozno — 17. aprila — da upravni odbor pevskega tečaja za 19., 20. in 21. istega meseca ni mogel več preklicati.

Upravni odbor zbora je torej stremel za tem, da se ni vršil noben pevski tečaj brez določenega namena, zbor bi v normalnih razmerah beležil v letošnjem poslovnem letu šest lepih nastopov. Zato je lahko ugotoviti, da so samo nepredvidene zapreke ovirale njegovo normalno delo in bile vzrok, da ni mogel izvesti svojih nastopov in da je članstvo na pevske tečajih pridobilo toliko znanja, da bo v jeseni, ko bo proslavljalo 15 letnico

svojega obstoja, z malim številom pevskih vaj in najnižjimi stroški lahko izvedlo nastope v Ljubljani, Mariboru in Celju ter drugih večjih krajih naše banovine.

Pri natančnem in podrobnem pregledu dela svojega stanovskega pevskega zbora od njegove ustanovitve pa do desetletnice, ugotovimo, da je zbor v tem času izvedel mnogo uspešnih koncertnih nastopov doma in v tujini. O pomenu teh in ostalih nastopov za naš stan, organizacijo in slovensko glasbo bomo govorili v prihodnjem članku. Splošne ugodne prilike tedanjega časa so delovanje in napredek zbora samo podpirale in pospeševale, kar pa se je ob desetletnici mahoma spremenilo. Odhod starejših pevcev, znižanje prejemkov, premeščanje učiteljstva, množestveno vstopanje mlajšega učiteljstva iz oddaljenih krajev, posebno pa iz dneva v dan naraščajoče neugodne življenjske prilike, so začele ovirati delo v zboru, vendar pa ne toliko, da bi moral svoje delo popolnoma ustaviti. Priredil je še nekoliko nastopov doma, koncertni turneji po Srbiji, Dalmaciji in Bosni ter sodeloval na velikem učiteljskem zborovanju v Rogški Slatini, na proslavi 20 letnice našega osvobođenja (obmejna učiteljska društva) ter na proslavi 50 letnice ustanovitve skupne slovenske učiteljske organizacije v Ljubljani. Od ostalega dela naj omenimo še izdajo dveh glasbenih edicij (»Mladina« in »Materinski dan«).

Ako hočemo točno presoditi delo UPZ, moramo pogledati nekoliko po drugih pevskeh družinah. Če danes že ostali pevski zbori, ki imajo vse članstvo v svojih sedežih, dobro pretehtajo in premislijo, preden izvedejo kak nastop, koliko bolj previdno mora delati naš stanovski zbor, ki ima članstvo raztreseno po širni Sloveniji, ki se zbira vsak drugi ali tretji mesec k pevskim vajam in ki mora za vsak pevski tečaj odšteti nekaj tisočakov, a za dober koncertni nastop ni dovolj samo en pevski tečaj.

Zrtve, ki jih polagata skupno UPZ in slovensko učiteljstvo na polje naše narodne prosvete in glasbene kulture, so velike, saj je naš stanovski pevski zbor izvedel vse svoje dosedanje delo z lastnimi fizičnimi žrtvami in ob veliki podpori slovenske učiteljske organizacije, a brez vsake podpore od strani merodajnih oblasti. Zato je slovenski učitelj tudi na tem polju svojega udejstvovanja lahko ponosen na svoje delo.

Šolski radio

— r Petek, 7. junija: Pokrajinska oddaja iz Škofje Loke. Izvajajo učenci ljudske šole. Vodi učitelj Janko Sicherl. — Razpored: Škofja Loka v preteklosti. Razgled po njeni okolič. Škofja Loka — danes. — Po beli cesti v pisano Loko. O. šola, na Sorškem polju bel labod! Obrt in industrija. Klobuk »Piccadilly« so v Loko naredili. Mesto je zgodovinski spomenik. Muzej. Slikovita okolica (starodavni grad, koča na Ljubniku), obširna smučišča, tople vode, vabijo izletnika, letoviščarja, da v Loko gre.

— r Kmetijski radio. V nedeljo, 2. junija, ob 17. uri: Gospodarska navodila in tržna poročila.

Štanovska organizacija JUU

Vabilo

— JUU — SRESKO DRUŠTVO NOVO MESTO bo zborovalo dne 8. junija 1940., ob 9. uri na ljudski šoli v Novem mestu. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Poročila funkcionarjev in referentov. 3. Predlogi za banovinsko skupščino in izvolitev delegata. 4. Referat tov. Angele Vodetove »Položaj in naloge slovenske učiteljice«. 5. Slučajnosti. — Časi so taki, da se moramo v marsičem temeljito in z vso resnostjo pogovoriti, zato je udeležba za vse člane strogo obvezna. Zaradi važnosti predavanja, ki je na dnevnem redu, pa vabimo tudi vse nečlanjene tovariše. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK bo zborovalo v soboto 8. junija 1940., ob 9. uri v Domžalah. Dnevni red: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Volitev delegatov za banovinsko in glavno skupščino; predlogi za skupščino. 3. Razgovor o šolskih vprašanjih. 4. Predavanje tov. Gostinčar Ance: »Državljska in narodna vzgoja otrok« in okraj. šol. nadzornika C. Drekonje: »Zemljepis in zgodovina v službi narodne vzgoje«. 5. Slučajnosti. — K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

Poročila

SALEŠKA DOLINA OB 60 LETNICI

Težko zaslediš v »Učiteljskem tovarišu« daljše poročilo o delu in uspehih učiteljstva v Saleški dolini. Kaj, mar tam sploh ne delajo? Je to društvo le še — na papirju? Ne, ne. Samo tiho in složno rešuje društvo vsa pereča vprašanja, ki zadevajo ob pouk, odnos šole do doma ter naših zahtev do ureditve gmotnega položaja celokupnega stanu. A vsi ti sklepi so le interno društveni ter se radi počilo odmerjenega prostora v našem listu ne raztegajo na dolgo.

A šestdesetletnica saleškega učiteljskega društva v Šoštanju je bila po svoji zasnovi in izpeljavi tako močna in impozantna, da ji lahko dovolimo par vrstic. V veliki dvorani Sokolskega doma v Šoštanju je predsednik tov. Kramer Franc otvoril zborovanje s pozdravom na vse učiteljske našega sreza. Njegov uvodni govor, kratak in jednat, prežet pri vsaki besedi z ljubeznijo do dela in bor-

ben za dosege naših pravic. Nekako trpko nas je potolažil, da naša borba za ureditev gmotnega položaja ni najnovejšega datuma, baje da so že naši dedje imeli iste križe in težave, kar so pričali predsednikovi citati iz raznih poročil, listov in revij za 90 let nazaj.

V široko zasnovanem, številčno izobno podprtem referatu je upravitelj meščanske šole v Šoštanju g. Hribernik Franc nakazal ves razvoj in napredek društva in šolstva v 60 letih njegovega obstoja. Njegovo izvajanje je bilo dosledno, najboljši dokaz zato je bila tišina v dvorani za časa govora in pa aplavz, s katerim smo drugače pri nas skromni. Mislim, da izražam splošno željo: takih predavateljev nam še in še dajte!

Sledilo je situacijsko poročilo z dopisi in resolucijo, kar je podal neumorni in požrtvovalni tov. Vreže Jurij. S tem je bil uvod v najlepše presenečenje dneva končan.

Na društveni oder je prikorakal mladinski zbor ljudske šole v Šoštanju pod vodstvom tov. Vrežeja. Temu zboru je sledil še pevski zbor meščanske šole, ki ga je vodil tov. Braz Valter. Ne bi se rad spuščal v podrobno oceno obeh zborov, niti stavljal prvega pred drugega; za nas je važno, da je vse učiteljstvo spontano odobravalno ves program, točko za točko. Dvorana je s svojo akustično zgraditvijo pripomogla do še večjega uspeha. Mladini mešč. in ljudske šole se je zahvalil za užitek tega dneva nadzornik gosp. Arrigler Anton in predsednik društva.

E! Vreže in Braz! Preveč je bilo doživetega, da bi se kdo spomnil na vaju, na vajin trud in delo, pa naj bo tu: najlepša hvala za vse od vseh!

V sporedu smo slišali: Adamiča, Beethovna, Gobca, Krmoljca in Pregla. Višek vsega je bila Mehlova v C-duru zapeta »Molitev za vladarja«. Pela sta oba zbora skupaj, doživeto, široko, močno.

Oficijelni del je bil končan ob štirinajsti uri.

Skupni obed. Menda smo potrebovali 60 let, da smo prišli do zaključka, da družabni del zborovanj največ pripomore k osebnemu spoznanju našega članstva, k najenostavnejši izmenjavi misli brez vseh olepšav in predsodkov. Tu so se razgovorile tovarišice in tovariši, ki se na zborovanjih nikdar ne javijo k besedi, a smo videli, da imajo prave misli in vtise.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

NASTOPI IN PEVSKE TURNEJE

(Nadaljevanje)

V poslovnem letu 1939./40. ne beleži UPZ nobenega koncertnega nastopa, ker so nepredvidene zapreke ter trenutne težke razmere ovirale njegovo normalno delo in bile vzrok, da ni mogel izvesti vseh predvidenih nastopov. Upravni odbor zbora je o vseh teh težavah poročal vodstvu sekcije s prošnjo, da obvesti o tem upravni in nadzorni odbor sekcije na seji, ki se je vršila zadnjo soboto, ter vse predsednike sreskih društev, ki so se zbrali zadnjo nedeljo v Ljubljani na posvetovanje. Ker pa noče upravni odbor UPZ, da je tudi širše članstvo naše učiteljske organizacije informirano o težkih delovnih prilikah v tekočem poslovnem letu, podajamo na tem mestu kratek popis vsega, kar je delo zbora oviralo.

Takoj v začetku tekočega poslovnega leta je upravni odbor zbora sklenil znižati število pevskih tečajev radi deficita iz prejšnjega poslovnega leta in prirediti samo nekaj nasto-